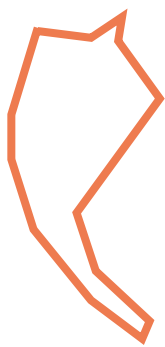

FLISA OM HASLEENGA OG NERGRENDA - 7 KM

Fra Flisa, ned Styggdalen til Hasleenga og videre langs elva mot Nergenda.

Ved å rydde den eksisterende, gjengrodde veien langs elva i Nergenda, og opparbeide ny sti over Hasleenga og opp gjennom Styggdalen, forsterkes kontakten mellom Flisa og elva.

LANGS VERKENE RUNDT KVESETMOEN - 8 KM

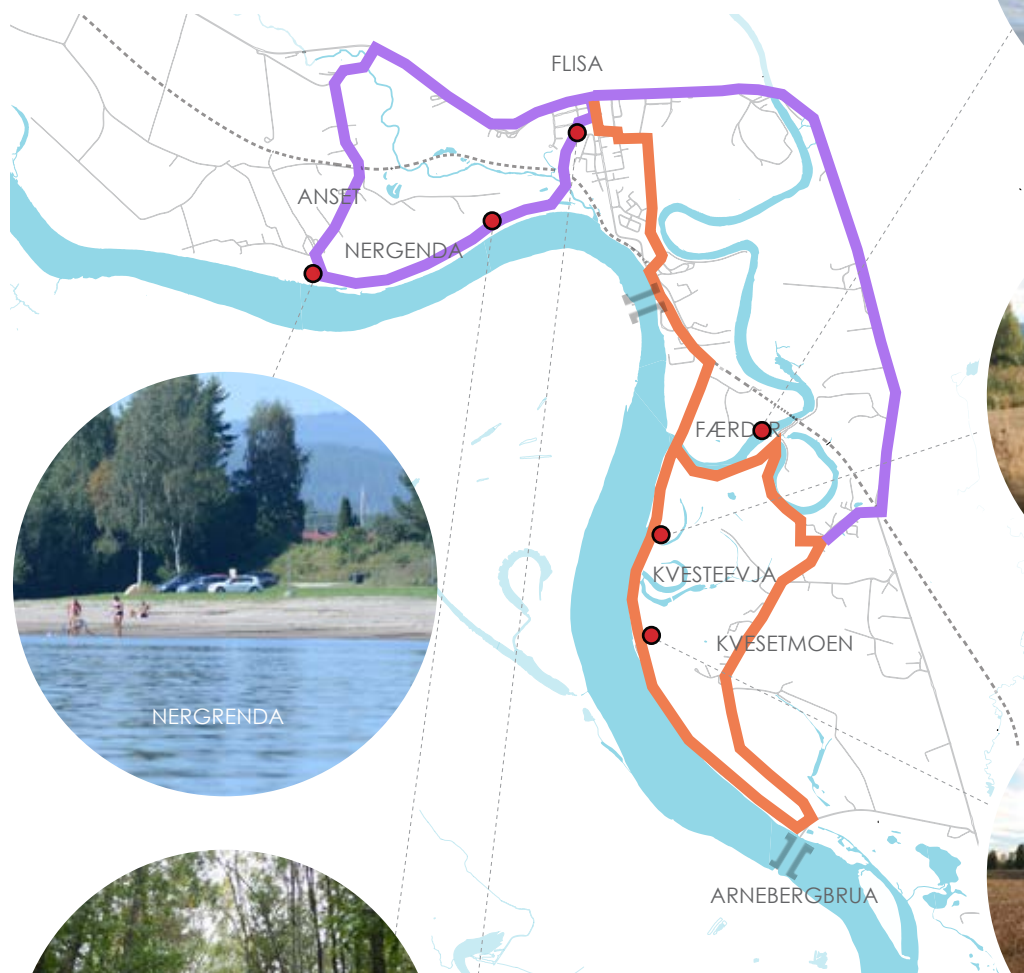
Fra Flisa ned til Færder langs eksisterende vei, videre på flomverker ned til Arnebergbrua. Krever opparbeiding av sti på et strekk på ca 150-200 m, ved overgangen fra Kvesetevja til Kvesetenga. Fra Arnebergbrua om Kvesetmoen, og eksisterende vei tilbake.

Aktuelt både for fotgjengere og syklister.

LANGTUR OM KVESETMOEN OG BJERKE - 11 KM

Via riksvei 2, med gang og sykkelsti helt tilbake til Flisa. Hovedsaklig aktuelt for sykling på grunn av lengden på løypa.

Markering viser forslag til ny trasé, omtrentlig plassering. Start ved stranden i Nergenda, over Hasleenga og videre opp Styggdalen til Flisa.

VÅLER - FLISA PÅ SYKKEL

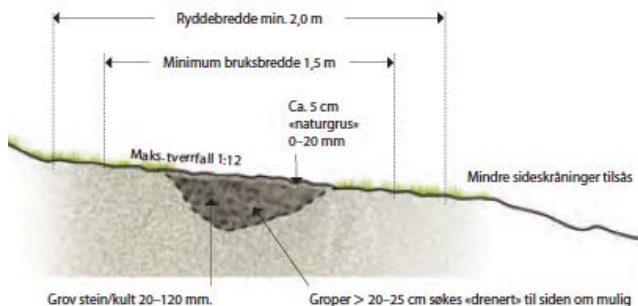
Strekningen mellom de to tettstedene, omtrent 12 km, er så pass stor og tynt befolket at det er vanskelig å tenke seg dette som aktuell turmulighet til fots for innbyggerne i området. Strekingen består blant annet av flere kilometer med plantet furuskog. Fra et landskapsopplevelsesperspektiv er altså store deler av strekingen ikke så attraktiv, i allefall ikke for ferdsel til fots. Den kan derimot fungerer som sykkeløype. Veien ligger der allerede. Med unntak av et lite strekk, langs åkerkant og gjennom skogsparti ved Øyset, er det grusvei. Den delvis gjengrodd veien kan lett ryddes og gjøres mer tilgjengelig for sykling. Enkelte strekninger av grusveien mellom Øyset og Ormsetenga bør forbedres med etterfylling av fin grus, da den har en del store huller. Den bør dessuten merkes/skiltes.

Standarden på grusveien varierer. Bør forbedres noe på enkelte strekninger.

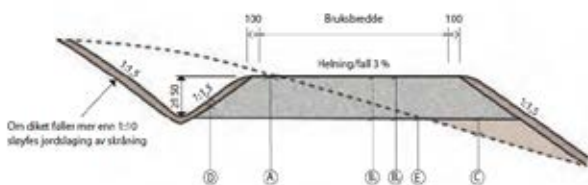

SKAPE MULIGHETER FOR FERDSEL

Tverrsnitt mindre tursti med begrenset opparbeiding

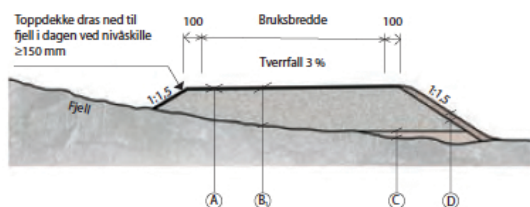

Turvei på ikke telefast underlag

Benevning	Materialer	Tykkelse mm	Anmerkninger
A) Slitedekke	Steinmel 0-4	70	Ferdig komprimert
B) Bærelag	Pukk 0-60	150-300	Grunnforholdene bestemmer tykkelsen
B ₂	2-60	150-300	
C) Underplanering	Enede fyllmasser		
D) Skåringsoverflask	Stedlige masser	50	
E) Tetning	Fiberduk		Legges ut der underlaget består av silt myrjord etc.

Turvei på telefast underlag

Benevning	Materialer	Tykkelse mm	Anmerkninger
A) Slitedekke	Steinmel 0-4	70	Ferdig komprimert
B) Bærelag	Pukk 0-60	100-300	
C) Underplanering			
D) Overflatebehandling av skråning	Jord, masser av stedlig type	≥ 50	

OPPARBEIDING AV TURVEI OG TURSTI

De foreslåtte rundløypene rundt Våler og Flisa vil inneholde forskjellige type stier og veier. Både av de eksisterende og av de nye traseene som foreslås. Kultur- og kirkedepartementet sin veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier inneholder forslag for dimensjoner og opparbeidelse av turvei og tursti. Alle illustrasjonene på denne og neste side er hentet fra veilederen.

Turvei refereres til som en godt tilrettelagt vei, ofte universelt utformet og med belysning. Turveier er relativt omfattende og kostbare å etablere. I dette prosjektet er det nok mer aktuelt å etablere *turstier*. Tverrprofiler for turvei, på telefast og ikke telefast underlag, er likevel inkludert for å vise forskjeller og muligheter.

Noen av de aktuelle strekningene for ny tursti ligger i flomutsatte områder, slik som i Nergrenda. Dette setter selvsagt begrensninger og må taes hensyn til når nøyaktig trase og utforming skal planlegges.

Ved etablering av *turstier* gir veilederen gode råd for opparbeiding. Både rydding, grunnarbeid og dimensjoner. Det anbefales å benytte seg av veilederen ved videre planlegging. Om stien er tenkt benyttet også som skiløype på vinteren, er dimensjonene for tursti satt til minimum 1,5 meter bruksbredde, og 2 meter ryddebredde. Det bør altså taes stilling til dette før arbeidet settes i gang. Er det ikke tenkt som skiløype, vil den enkleste turstien kun kreve vegetasjonsrydding og ha en bredde på 0,5 - 1,5 m.

Deler av foreslåtte nye traseer for turstiene går langs åkerkant. Her vil det ikke være aktuelt å opparbeide stier med grusdekke. Dimensjonene for sti i åkerkant bør være slik at man har tilgang med traktor og kjøretøy for skjøtsel og vegetasjonsrydding. Det er viktig at arbeidet med videre planlegging av tursti gjøres grundig, da en for dominerende sti vil skjemme landskapet og ødelegge det helhetlige landskapsbildet. Linjeføring og dimensjoner må derfor tilpasses de enkelte strekningene og landskapet det går igjennom.

Flere av de foreslåtte nye strekningene er gamle ferdselsårer, gjengrodd i varierende grad, som må ryddes og settes i stand. På strekninger som er flomutsatt kan stier av langsgående stokker eller planker vurderes på korte strekk (se illustrasjon s. 55).

SKAPE MULIGHETER FOR FERDSEL

FERDSEL ETTER FRILUFTSLOVEN

Allemannsretten er en allmenn rett til ferdsel over en annen manns grunn, og stadsfestes i Friluftsløven. Den er en helt sentral forutsetning for friluftslivet i Norge. Loven skiller mellom innmark og utmark. Fremveksten av friluftslivet bygger på denne retten til fri ferdsel i utmark. På innmark er det derimot ikke fri ferdsel

§ 1 a. (Hva som forstås med innmark og utmark.)

“Som innmark eller like med innmark regnes i denne lov gårdsplass, hustomt, dyrket mark, engslått og kulturbeite samt liknende område hvor allmenhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier eller bruker. Udyrkete, mindre grunnstykker som ligger i dyrket mark eller engslått eller er gjerdet inn sammen med slikt område, regnes også like med innmark. Det samme gjelder område for industrielt eller annet særlig øyemed hvor allmenhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier, bruker eller andre.

Med utmark mener denne lov udyrket mark som etter foregående ledd ikke regnes like med innmark. ”

§ 3. (Ferdsl i innmark.)

I innmark kan enhver ferdes til fots i den tid marken er frosset eller snølagt, dog ikke i tidsrommet fra 30. april til 14. oktober. Denne ferdselsrett gjelder likevel ikke på gårdsplass eller hustomt, inngjerdet hage eller park og annet for særskilt øyemed inngjerdet område hvor allmenhetens vinterferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier eller bruker. Eier eller bruker kan - uansett inngjerding - forby ferdsel over hage, plantefelt, høstsådd åker og gjenlegg (attlegg) også når marken er frosset eller snølagt, såfremt ferdselen er egnet til å volde nevneverdig skade.

Forslag til løyper i denne mulighetsstudien stort sett på eksisterende stier og veier, samt gjengrodd stier i utmark. Der nye stier er foreslått i åkerkant, må dette selvsagt være etter avtale med grunneier. Samme gjelder der passering over gårdsplass er aktuelt. Dette vil være ved Øyset gård og Svenneby.

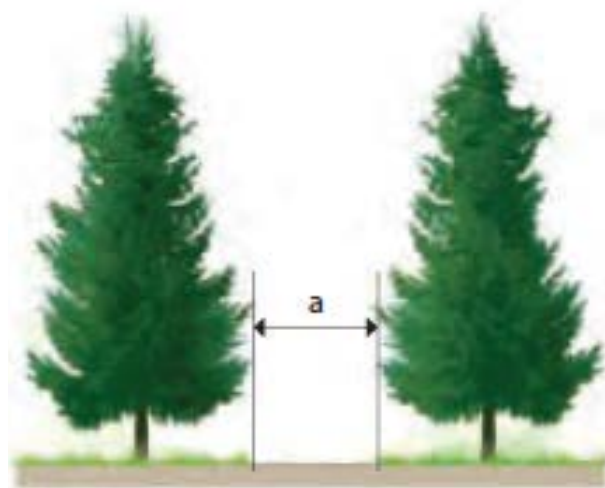
§ 3 a. (Ferdsl på vei eller sti i innmark)

Ferdsl i innmark som fører til utmark,

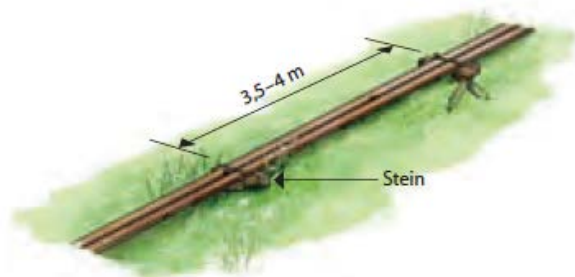
- til fots på vei eller sti,
- på vei eller opparbeidet sti med ride- eller kløvhest, tråsykkel, kjelke eller liknende, med unntak av organisert aktivitet som sykkeløp og rideklubbaktivitet,

er tillatt hele året, hvis ferdselen kan skje uten å passere gjennom gårdsplass eller over hustomt eller uten på annen måte å være til utilbørlig fortrengsel eller ulempe for eier eller bruker.

(<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1957-06-28-16>)

Ryddebredde (a) kan avsluttes etter 2,4 m i høyden for turstier.

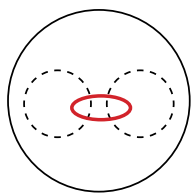

Langsgående stokker eller planker av impregnerert virke legges to og to og flates oppå. De må legges stødig ned i myra. Tverrplanken må understøttes med en bukk av stolper sm slåes ned i myra, eller med en flat stein som legges ned i myra.

DRIFT OG VEDLIKEHOLD

Mindre turstier krever lite vedlikehold, sammenlignet med turveier med grusdekke, grøftekanter og belysning. Det består stort sett i å kutte overheng og fjerne vindfall. På flomutsatte steder er rydding av større greiner og kvister som blir liggende igjen etter flom, være nødvendig. Det bør dessuten utføres sjekk av bruer og klopper langs stiene. For stier lagt til åkerkant og større turstier, må klipping av kanter og sideareal utføres.

Viktig ved vedlikeholdet er at det skjer etter faste planer og rutiner (Veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier).

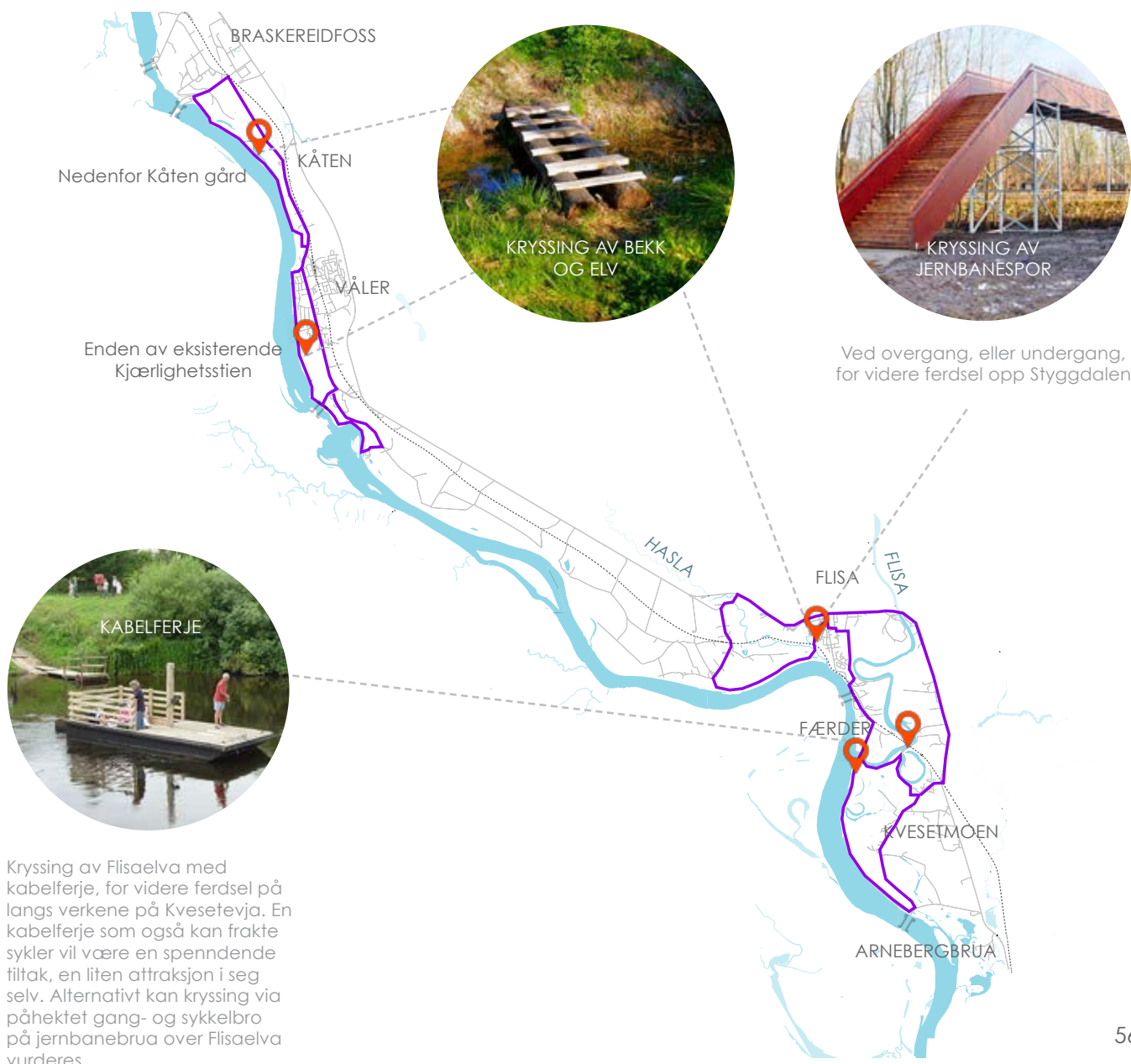

KOBLE SAMMEN

De foreslåtte rundløypene krever at områder kobles sammen, der de møter hindre som terreng, bekk/elv eller jernbanespor. Kryssingen av jernbanesporet er det definitivt mest utfordrende av disse tiltakene. Den er særlig viktig fordi den kobler sammen tettstedet Flisa med området Hasleenga og Nergrenda, via Styggdalen. Viktigheten av å forsterke koblingen mellom tettstedet og elva ble påpekt også i Asplan Viak sin rapport Landsbyen Flisa (2015). Det er tatt initiativ fra Kirkekretsen Vel i Nergrenda, for å se på muligheter for kryssing av jernbanen, undergang er nevnt som det mest aktuelle tiltaket. Det er også av kommunal interesse å få til dette tiltaket. Kryssing av bekk bør løses ved bru/kloppkonstruksjon. Kryssingen av Hasla krever en mer omfattende brukonstruksjon. Ved kryssing av Flisaelva foreslås kabelferje ved Færder.

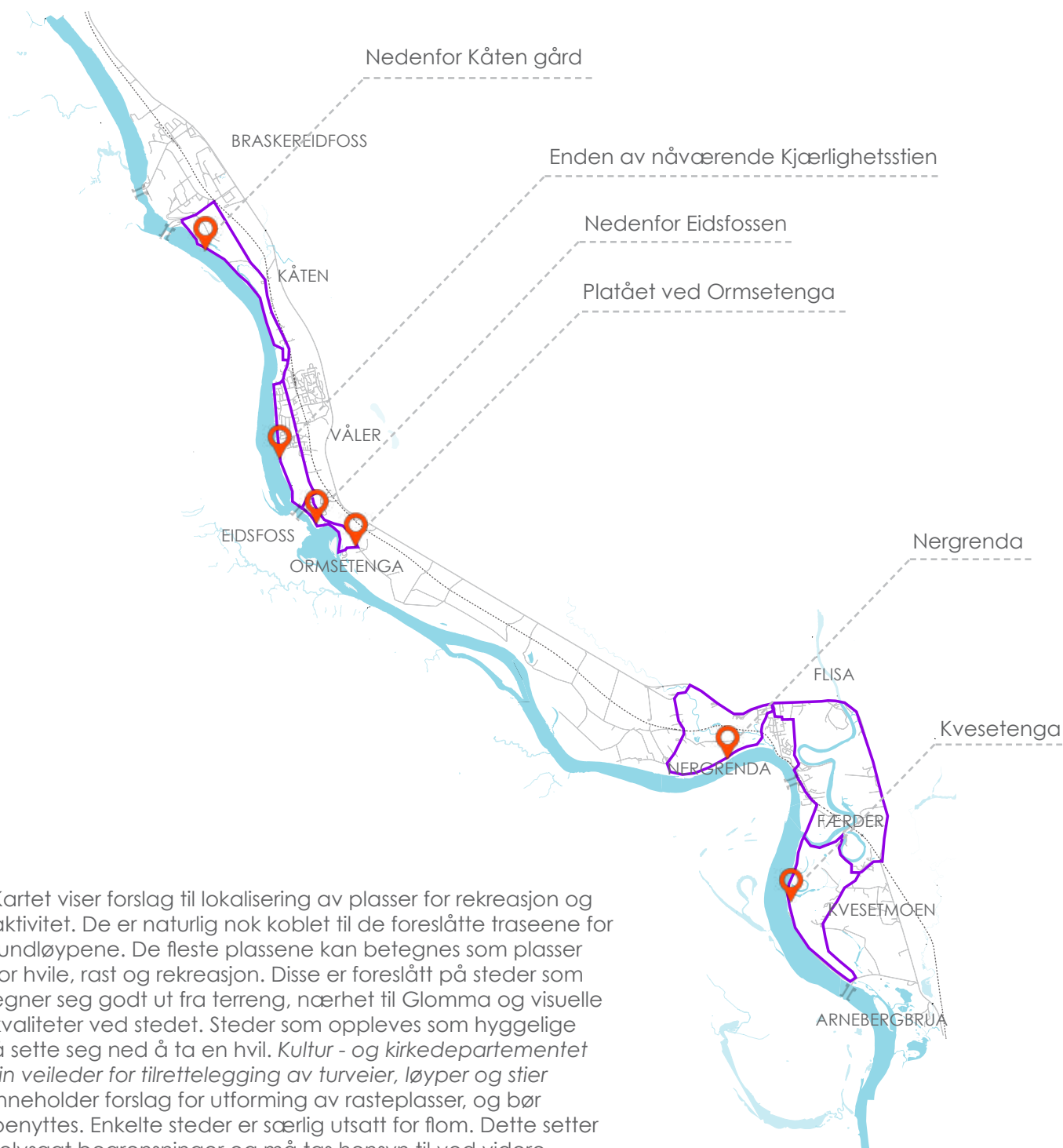
Kloppkonstruksjon, hentet fra Veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier (Kultur- og Kirkedepartementet). Kloppen brukes ved korte spenn over mindre bekker. Trykkimpregneret firkantboks/stokk (100 x 100) kan brukes. Bindhake er praktisk til å binde sammen materialene. For permanent bru i stiv trekonstruksjon bør det brukes trykkimpregnerte materialer. Om nødvendig må konstruksjonen forankres i fast fjell med ekspansjonsbolter.

Kryssing av Flisaelva med kabelferje, for videre ferdsel på langs verkene på Kvesetevja. En kabelferje som også kan frakte sykler vil være en spennende tiltak, en liten attraksjon i seg selv. Alternativt kan kryssing via påhektet gang- og sykkelbro på jernbanebrua over Flisaelva vurderes.

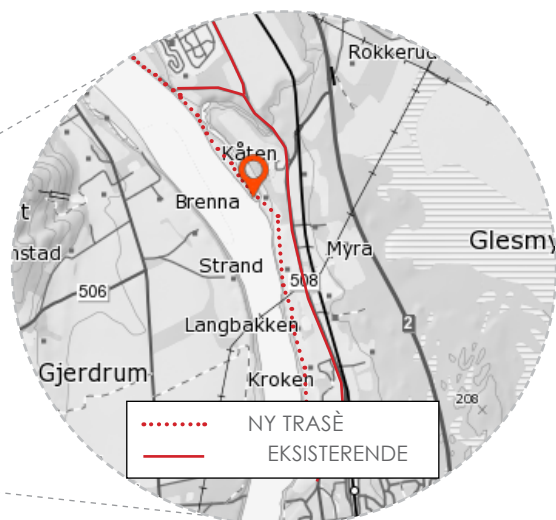

SKAPE MULIGHETER FOR REKREASJON OG AKTIVITET

Kartet viser forslag til lokalisering av plasser for rekreasjon og aktivitet. De er naturlig nok koblet til de foreslåtte traseene for rundløypene. De fleste plassene kan betegnes som plasser for hvile, rast og rekreasjon. Disse er foreslått på steder som egner seg godt ut fra terreng, nærhet til Glomma og visuelle kvaliteter ved stedet. Steder som oppleves som hyggelige å sette seg ned å ta en hvil. Kultur - og kirkedepartementet sin veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier inneholder forslag for utforming av rasteplasser, og bør benyttes. Enkelte steder er særlig utsatt for flom. Dette setter selvsagt begrensninger og må tas hensyn til ved videre planlegging av utforming og valg av eventuell utrustning som bord, benker m.m.

NEDENFOR KÅTEN GÅRD

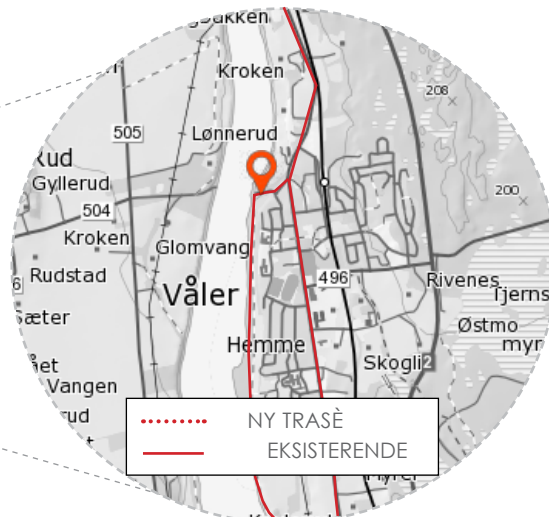
Nedenfor Nordre Kåten gård, rett ved utløpet av Kåtenbbekken i Glomma, ligger et område som fra gammelt av ble beitet. En tursti her vil ligge i umiddelbar nærhet til elva. Her står flere flotte furutrær, en fin variasjon til all bjørk og selje, som skaper en fin innramming for en rasteplass. Foto viser forslag til plassering av enkle bord og benker, samt søppelkasse. Ved å fjerne noe vegetasjon og dermed og gi sikt ut mot vannet, kan dette bli en vakker plass hvor man kan sitte å skue nedover elva. Bord og benker bør holdes nøytrale, så lite prangende som mulig.

Forslag til plassering av enkle bord og benker, samt søppelkasse.

Det åpnes opp ved at vegetasjon fjernes og gir sikt ut til elva. Bildet er tatt mot sør.

Koblingen til folkehelse har vært nevnt flere ganger. En aktivitetsplass med trimapparater i tilkobling til tursti kan være en fin måte å få folk i aktivitet på. I Åsnes kommune er det allerede igangsatt planer for en slik aktivitetsplass i tilknytning til turvei ved badeplassen på Myrmoen. Den vil ferdigstilles i løpet av sommeren 2016.

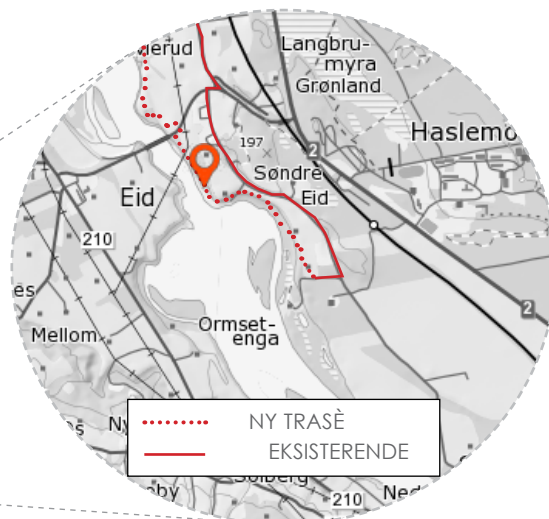
Det er en tendens til at slike plasser ikke blir brukt, men står og forfaller om de ikke plasseres på steder som er meget lett tilgjengelige, i umiddelbar nærhet til boligområder. I Våler starter den populære, eksisterende *Kjærlighetsstien* ved badeplassen kalt Rivieraen. Nærheten til boligområder er god og plassen er utrustet med toalett. Det foreslås å plassere ut en samling av treningsapparater på sletten ovenfor stranda. Da sletten ligger noe høyere hevet, unngås også utfordringen som følger med flom. *Veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier* anbefaler apparater i trykkimpregnert tremateriale, utformet slik at de i mest mulig grad er selvinstruerende i bruk og ufarlige i bruk, for å unngå skader. Det kan være aktuelt med spesialsand som fallunderlag for noen av apparatene.

Rivieraen i Våler. Starten på Kjærlighetsstien og populær badeplass. Mulig lokalisering av ny aktivitetsplass.

Eksempler på aktuelle treningsapparater på aktivitetsplass

Østsiden av Eidsfossen sett fra Eidsbrua, mot sør.

Området nedenfor Eidsfossen, på østsiden av Glomma, vil bli mer tilgjengelig ved rydding av en sti som starter rett nedenfor brua og strekker seg bort til pumpehuset. Det er et vakkert område med fossen som en naturlig attraksjon. Plassen brukes dessuten en del til fiske.

Inspirasjonsfoto viser konstruksjon av benker som kan fungere fint, og åpner opp for en videre bruk enn tradisjonelle benker og bord. Her kan man både sitte, ligge, og barn kan klatre. Visuelt er den iøynefallende og tydelig, en klar og spennende kontrast i landskapet.

Eksempel på annen type sitteplasser enn de tradisjonelle bord og benkene, som kan passe ved Eidsfossen.

Fra plassen nede med fossen. Tatt mot nord.